

opeke. — Nato se vleže ter celo noč tako sladko spi, kakor gospod jazbec, ki je oropal polja ter se dobro preskrbel za zimo. — Pekoče solnce, ki ga je začelo sčebetati po nosu s svojimi žarki, ga vzbudi. — Njegov prvi korak je k polici pri oknu. —

Pa glej! — opeka leži na tleh, šipa je strta in rutica »z vojsko pri Lisi« je z denarjem vred izginila.

Lahko si mislite, kaka burja je nastala v koči!

Stari Mezga porine vrat skoz okno, kolne, gleda na vse strani, da bi si lahko prelomil vrat.

Mezgovica pa zmerja moža, ga obsiplje z »bedaki«, ker je tako blizu pri oknu shranil denar ter ga takorekoč vrgel tatu pod nos. — Prilete sosedje, gledajo na okno, na opeko, na polico, pri tem pa se vesele, da še niso prodali krave. — O tatu seveda ni duha ne sluha. — In tako se je zdelo, da so lepi novci na vekov veke amen izgubljeni. — Stari Mezga je hodil po selu z dolgim obrazom, s sklonjeno glavo, roke zadi na vzkiž ter kadil najslabši tobak, ki je v trafiki najcenejši. — To je trajalo nekaj časa; kar naenkrat pa se razlega glas po selu: »Stari Hatlak je prišel! Pri stricu Jurju sedi v krčmi in vse začara, kar mu pride pod roko!«

Sedaj pa vem, ljubi čitatelji, da ste radovedni, kdo je bil stari Hatlak.

Dobro so ga poznali medjimurski otroci od začetka pa do konca Medjimurja ter šest milj na levo in desno izven Medjimurja. Otroci, ki danes že nosijo sive glave ali pa že mirno počivajo šest čevljev globoko v hladni zemlji. Seveda je tudi starega Hatlaka že vlovila najmočnejša čarovnica — bela smrt — ter ga začarala v prah in pepel.

Toda, ko je še živel, je bil nenavaden veseljak. Vrh tega je imel poseben dar za raznovrstne čarovne umetnije, kakor jih dandanes kažejo po svetu potujoči »čarovniki«. — Ker pa spretnost in hitrost ni čarovnija, akoravno jo lahko verni ljudje smatrajo za čarovnijo, zato je tudi stari Hatlak znal mnogokaj narediti, kar se je ljudem, ki bolj počasi mislijo, zdelo veliko čudo.

Bil je nemirnega duha, v nogah mu je tičalo živo srebro, zato ni mogel nikdar dolgo ostati doma. Večinoma je potoval okrog po svetu, zbiral svoje šale, kazal svojo umetnost, celo po železniških vozovih, tako da si je dostikrat prinesel domov več denarcev kot stari Mezga iz kravje trgovine.

Zavoljo njegove vesele narave ga je vse imelo rado, zlasti pa tudi zato, ker je hodil v domači kmečki obleki in je vsakemu rad pomagal. — Kakor hitro se je raznesla vest, da je prišel stari Hatlak, da kaže v kaki krčmi svojo umetnost, je vsak potegnil iz žepa, kolikor je mogel. Če pa ni imel nič v žepu razven gumbov od telovnika, je lahko tudi zastoj gledal ter še dobil včasih kako čašico vina od onih, ki so kaj imeli.

Pa tudi stari Hatlak je pogosto natočil kupico ter jim jo ponudil, češ njega itak nič ne stane, saj si lahko tudi iz čiste studenčnice naredi najboljšo vino. Zato pa mu ni bilo težko kakemu siromaku pod nos postaviti polne kupice.

Kakor je trdil, tako se je tudi zgodilo: na mah se je čaša vode pod klobukom izpremenila v čašo najboljšega vina, in nihče ga ni mogel dovolj prehvaliti.

Med tem, ko je sedel nekoč stari Hatlak zopet v krčmi, se priplazi tje tudi Mezga, z namenom, da bi se pri Hatlakovih šalah in umetnijah otnesel tuge in žalosti za izgubljenim denarjem. — Pa je tudi res bilo vse, kar je ta umetnik v priprosti kmečki obleki kazal, nekaj izvanrednega. Vsak, ki je sedel tu z do ušes odprtimi ušmi, je moral priznati, da se to ne vrši brez — »vražje pomoči«!

Hatlak si da prinesli dva mehkokuhana jajca. Ko jih stere, skočite iz njih dve veseli žabici, zeleni ko trava. Okoli sedeče ženske zaženejo vrišč! Pa glej! Hatlak polovi žabici in hipoma se izpremenite v dve beli miški. Vrže jih v usta ter začne grizti, da je vse pokalo. Nato mu postane slabo, začne bljuvati in izbljuva same srebrne goldinarčke pred se na mizo. Od teh goldinarčkov stisne po enega v pesti poleg stoječima dečkoma, da si kupita vina. Vesela nad takim darom odpreta pesti — bile so prazne kakor poprej. Stari Hatlak pa jima reče, naj se le pošteno primeta posla, naj pridno delata in marsikateri srebrnjak si lahko prislužita, ki jima ne bo tako hitro izginil kot ta »pričarani«.

Vse te in enake umetnije je gledal stari Mezga z na pol zaprtimi očmi, s podprto glavo ter spuščal cele megle dima proti zakajenemu stropu, smatrajoč Hatlaka za »vražjega« človeka.

In ko je še hipoma nekdo zaklical, da mu je izginila mošnja z denarjem in ko ga je stari Hatlak tolažil, da je mošnjiček v copati stare babice, kjer ga je res tudi našel, tedaj se ojunaci stari Mezga, začne se pritoževati Hatlaku, kako je bil nesrečen ter ga prosi, naj mu za božjo voljo pomaga k ukradenemu denarju. — Hatlak skomizgne z ramama:

»Ako je tat prišel od Mure, nimam moči do njega, ker tam vlada strašni »Čubri-Milfi«; ako pa je v bližini, bi se dalo kaj narediti.«

Ko ga vsi zagotavljajo, da se v selu že šest tednov ni prikazala nobena ptuja duša, poprosi umetnik malo ilovice, jo začne mesiti ter primesi še nek prašek, ki si ga je vzel iz telovnikovega žepa. Nato poda kupček blata staremu Mezgi z naročilom, da dospesvi domov namaže s tem blatom vrata svoje hiše in vsa drevesa v vrtu. Čez tri dni in tri noči morajo biti novci, zaviti v rutico »z vojsko pri Lisi«, pod največjo hruško na vrtu, ako pa ne, bo narasla tatu na hrbtu taka grba, da jo največja tikva na gnoju lahko imenuje svojo sestro. — To bo se zgodilo tako gotovo, kakor se on imenuje Hatlak, ker je on s svojo »purl-murl travo« že mnogim tako grbo začaral na hrbet. Mezga naj le gre miren domov, naj namaže vrata in sadno drevje, za tri dni in tri noči naj gre gledat — ali niti uro poprej!

S popolnim zaupanjem v čudotvorno »purl-murl travo« odide Mezga domov. — Pa še nekdo se vzdigne ter zapusti gostilno, samo ne tako mirne duše kot stari Mezga; to je bil on, ki je strl šipo na oknu in pograbil novce iz police.

Že tisto noč mu je rasla grba v sanjah; ko se prebudi, se ves v strahu potiplje po plečah in akoravno njegova pleča niti za las niso bila drugačna ko včeraj, se mu vendar zdi, da se polagoma vzdiguje grba višje in višje; od ure do ure postaja nemirnejši.

In čudo! zdi se mu, da sta mu suknja in telovnik že vedno tesnejša in ko se pregane, se mu zdi, da pokajo šivi na telovniku; čez dva dni se mu zde rokavi že krajši in ko se ogleduje v zrcalu, se mu zdi, da ima danes že krajši vrat ko pred dvema dnevoma, in pleča da se vzdigujejo na kvšku.

Nikogar si ne upa več naravnost pogledati v obraz in kar čuti, kako mu sili kri v glavo. Na koncu tretjega dneva občuti nekaj tako neugodnega na hrbtu, kakor da bi se mu valila krogla po hrbtu in se na posled hotela ustaviti ob vratu in tamkaj stalno ostati. — Ves prestrašen se odplazi v tretji noči na Mezgov vrt, se ustavi pod največjo hruško, položi ukradene novce zavite v rutico »z morsko vojsko pri Lisu« na tla in položi na njo kamen, da bi veter vsega skupaj ne odnesel — ker bal se je grbe — — —

Tako je stari Mezga zopet prišel do svojih denarjev. Začarano blato je imenitno

pomagalo! Stari Hatlak pa je prišel v Medjimurju na tak glas, da je za nekaj časa tatvina popolnoma prenehala.

Arabska podoba.

Francoski spisal Lamartine. Poslovenil Bož. Flegerič.

Neki kralj na vzhodu je dal neki dan svoje tri sinove k sebi poklicati. Zapovedal je svojim sužnjem, naj pred nje prineso tri zaklenjene in zapečatene posode. Ena teh posod je bila zlata, druga jantarjeva, poslednja ilovnata. Kralj reče najstarejšemu svojih sinov, naj si izbere med temi posodami tisto, o kateri se mu zdi, da hrani najdražji zaklad. Najstarejši si je izbral zlato posodo, na kateri je bilo zapisano: »Cesarstvo«; odprl jo je in našel polno peska. Drugi si je izvolil jantarjevo posodo, v kateri je bilo zapisano: »Slava«. On jo je odprl in našel polno pepela takih ljudi, kateri so na svetu sloveli. Tretji je vzel ostalo posodo t. j. ilovnato, jo odprl in jo našel prazno, toda na dnu ji je zapisal lončar sveto ime božje.

»Katera teh posod tehta največ«, vpraša kralj svoje dvorjanike. Častihlepneži odgovore, da zlata posoda; pesniki in premagavci trde, da jantarjeva posoda, modrijani rekó, da ilovnata posoda, ker ena sama črka imena božjega tehta več, nego zemljina krogla.

Živa podoba.

Poslovenil Starološki.

Bogat tovarnar si je naročil pri svojem prijatelju, slavnem slikarju, svojo sliko. Ko je bila gotova, se ni mogel načuditi, tako dobro ga je naslikal umetnik. Zvečer jo pokaže doma svoji družini, kateri pa slika ni ugajala. Vsakdo je opazil kakšno napako. Tovarnar se je potem pri slikarju pritožil in mu vse razodel. Ta ga pa potolaži in vzame sliko ter mu obljubi, da bode isto popolnoma popravil.

Teden dni pozneje, proti večeru, pride slikar, toda na največje začudenje svojega prijatelja, samo z okvirom, katerega postavi na isto mesto, kjer je prej stala slika. Okoli okvirja uredi lepo cvetlice in postavi svetilko tako, da je njena luč lepo padala na okvir. Potem reče tovarnarju, naj se postavi med okvir kot živa podoba. Ko sta bila s tem gotova, pozove družino, naj pride gledat popravljeno sliko. Seveda jih je prosil, naj ne hodijo preblizo, ker se od daleč slika lepše v celoti vidi.

»Kje pa je moj mož?« vpraša najprej tovarnarjeva soproga.

»Pride takoj. Prosil sem ga, naj vas pusti, da sodite v njegovi odsotnosti.«

Nekaj časa ogledujejo vsi sliko!

»Gospod slikar«, začne čez nekaj časa gospa, »jaz vidim, da napak, ki sem jih že zadnjič grajala, tudi zdaj niste popravili.«

»Tudi pogled je popolnoma tuj, tako naš papa ne gleda«, se oglasi starejša hčer.

»In usta«, ji prekine mlajša sestra besedo, »so takšna, kakor sem že prvič omenila, polovico preširoka.«

Svakinja tovarnarja, ki je bila na obisku, si je med tem očistila svoje očali ter rekla slikarju: »Moj ljubi gospod, vi ste naš prijatelj in prijateljem se mora povedati resnica. Vi ste sliko popolnoma skazili, namesto da bi jo popravili. Prej je bila slika vsaj nekoliko podobna, s tem popravljanjem ste zadnjo sličnost zbrisali. Seveda moja sodba ni veliko vredna, ker jaz o vaši umetnosti ne razumem mnogo. Pa pokličite vse znanke mojega svaka in jaz stavim kar hočete, da bode vsak moje besede potrdil in da ne bode nobeden v tej sliki svaka spoznal.«

Pri teh besedah je pa tudi tovarnarju posla potrpežljivost in pokazal je iz okvirja sodnikom svoje slike dolg — jezik.